Redactiunea, Administratiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimitŭ!

Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

"Gazeta" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 186. **Brașovŭ, Mercurĭ 24 Augustŭ (5 Septemvre)** **1888.**

Brașovŭ, 23 Augustŭ st. v. 1888.

Adunarea ce au ținut'o în Clușŭ proprietarii ungurĭ ardelenĭ a fostŭ sgomotósă. Toțĭ s'au plânsŭ amarŭ, că guvernulŭ le amenință averea și bunăstarea prin noulŭ sĕu plan de rĕscumpărare a regaliilorŭ. Fără nicĭ o deosebire de partidă, ei hotărîră sĕ facă pașĭ energicĭ pentru apĕrarea lorŭ. Adunarea a primitŭ propunerea de a se adresa parlamentului o representațiune în acéstă afacere. S'a alesŭ o comisiune de 17 membri, toțĭ deputațĭ ungurĭ ardelenĭ, carĭ sĕ esamineze și sĕ formuleze acéstă representațiune ce-o va compune Reuniunea economică. Numai fișpanii, carĭ erau de față, s'au opusŭ memoratei propunerĭ și după ce acésta a fostŭ primită de adunare, toțĭ, afară de unulŭ, au părăsitŭ sala.

„Décă acéstă acțiune“, esclamă deputatulŭ Zeyk, „nu va avé nicĭ unŭ resultatŭ, atuncĭ fiă-care deputatŭ ardeleanŭ va sci care este datoria lui“.—Cu alte cuvinte: sĕ bage de sémă guvernulŭ, căcĭ de nu ne va da ascultare, vomŭ trece cu toții în șirurile oposiției.

Mișcarea Ungurilorŭ ardelenĭ a produsŭ în adevĕrŭ mare sensațiă între toțĭ Ungurii și nu puțină grijă le face ea celorŭ dela guvernŭ.

Se miră și se ciudesce „Pester Lloyd“ cum de „cutéză“ Ungurii ardelenĭ de a accentua așa de tare interesulŭ individualŭ față cu visteria statului, fără de a se opune în principiu din considerațiunĭ economice proiectului de rĕscumpărare. Se miră că ei numescŭ pe ministrulŭ de finance „hoțŭ“ și „înșelătorŭ“ numai pentrucă câțiva inșĭ ar pute sĕ fiă scurtațĭ în favórea totalitățiĭ, apoi continuă „*P. Lloyd*“ astfelŭ:

„Tocmai pentru că se tractéză aicĭ numai de câteva procente mai multŭ, tocmai pentrucă e vorba de banĭ, devine lucrulŭ fórte odiosŭ și regretabilŭ mai alesŭ după ce teatrulŭ acestei ciudate iritațiunĭ este acea Transilvaniă, unde classa proprietară fără deosebire de partidă ar trebui sĕ dea celorlalte elemente ale poporațiunei cu totulŭ alte esemple. Décă unŭ baronŭ, G. Banffy, strigă în lumea largă: „inimiculŭ nostru celŭ mai mare este guvernulŭ ungurescŭ, mai mare decâtŭ nĭ-a fostŭ moscovitulŭ în 1849,“ — ce echou vorŭ avé aceste cuvinte la celelalte naționalitățĭ dincolo de muntele Cruiului?“

Este interesantŭ rĕspunsulŭ ce ĭlŭ dă organulŭ lui Apponyy „*Bud. Tagblatt*“ fóiei tiszaiste ḑicêndŭ:

„Nu scimŭ décă aicĭ e vorba numai de câteva procente, obsevămŭ numai, că după o părere fórte lățită, posesorii de regalii au sĕ fiă păgubițĭ cu jumĕtate din averea lorŭ, o asemenea rĕscumpărare póte sĕ placă lui „P. Lloyd“, dér în Ungaria puținĭ vorŭ aproba-o. Guvernulŭ a promisŭ — și acésta se înțelege de sine — de a plăti posesorilorŭ de regalii întrégă suma și nu-i de escusatŭ décă acum vré sĕ escamoteze „câte-va procente“. Décă „Pester Lloyd“ învinuesce pe magnații ardelenĭ, c'arŭ mâna apa pe móra naționalitățilorŭ, acésta este o apucătură vechiă. La alegerile din urmă contele Apponyi a fostŭ „naționalist“, nu de mult primatele a fost suspiționat, că „sprijinesce pe panslaviștĭ“ și acum vinŭ la rêndŭ Ungurii din Ardélŭ. Ar fi timpulŭ ca „Pester Lloyd“ sĕ-șĭ maĭ schimbe melodia, căcĭ nu póte venĭ totŭ cu străvechiulŭ „*calumniare audacter*“.

Fórte bine vorbesce aicĭ fóia apponyistă, când se tractéză de pielea aristocrațilorŭ ungurĭ din Ardélŭ. De ce nu combate însĕ miserabilele apucăturĭ ale foilorŭ guvernamentale și atuncĭ, când se tractéză de cea mai nerușinată calumniare a Românilorŭ și a bărbațilorŭ lorŭ fruntașĭ?

Dóră nu se vorŭ spăria Ungurii ardelenĭ și de astădată de gogorița lui „P. Lloyd“ și vorŭ rĕmâné consecvențĭ în acțiunea lorŭ; dóră nu vorŭ crede contelui Aurel Bethlen, care ḑice, că e mai bine sĕ fi mamelucŭ maghiarŭ și sĕ pierḑĭ jumĕtate din avere, decâtŭ sĕ stai de vorbă cu Românii și Sașii din Ardélŭ!

O ordonanță a ministrului de rĕsboiu Bauer.

Ministrulŭ de rĕsboiu *Bauer* a datŭ o ordonanță ce s'a publicatŭ ḑilele acestea în „Militär Zeitung“ din Viena. Resumată în câteva cuvinte, ea ḑice: *Celŭ ce nu scie bine limba germană, nu póte fi oficerŭ în reservă*, ér cuprinsulŭ ei mai pe largŭ este următorulŭ: Pentru postulŭ de oficerŭ în reservă este competentŭ a da atestatŭ de cualificare și a judeca corpulŭ la care aparține și la care șĭ-a făcutŭ fiăcare anulŭ de voluntarŭ. Comisiunei esaminătóre 'i se impune sĕ se țină strînsŭ de punctulŭ 132 alŭ dispositiunei referitóre la scólele de instrucțiune militărescĭ, mai alesŭ sĕ țină strînsŭ la aceea ca respectivulŭ sĕ cunóscă limba germană bine.

In urma ordinațiunei acesteia, acelŭ voluntarŭ de unŭ anŭ care nu cunósce limba germană așa încâtŭ sĕ se pótă folosi de ea, nu va puté fi oficerŭ în reservă și nicĭ atuncĭ nu póte sĕ fiă décă esamenulŭ din cunoscințele teoretice nu l'a depusŭ în limba germană. Elŭ neavêndu-le acestea va fi indusŭ în protocolulŭ esaminaților ŭ în rubrica celorŭ *neapțĭ*.

Acesta este cuprinsulŭ ordinațiunei ministrului de rĕsboiu *Bauer*, a cărei publicare a făcutŭ multŭ sânge rĕu în ḑiaristica maghiară, căcĭ, ḑice „Egyetértés“, ordinațiunea acésta nimicesce de totŭ ceea ce a accentuatŭ ministrulŭ de honveḑĭ Fejervary Geza în camera deputaților ŭ, că adecă necunóscerea limbei germane nu împiedecă de locŭ depunerea esamenului pentru postulŭ de oficerŭ în reservă.

Totŭ „Egyetértés“ în numĕrulŭ sĕu dela 2 Septemvre scrie din incidentulŭ acésta unŭ primŭ articulŭ suptŭ titlulŭ: „*Ministrulŭ de rĕsboiu germanisătorŭ*“ din care estragemŭ următórele pasage mai interesante:

„Ministeriulŭ comunŭ de rĕsboiu e incorigibilŭ. De elŭ nu se prindŭ nicĭ decisiunile parlamentelorŭ, nicĭ sfatulŭ blândelorŭ delegațiunĭ, nicĭ istoria și esemplele altorŭ popóre. C'unŭ absolutismŭ ne mai pomenitŭ impune limba germană corpului oficerescŭ. In *armata austriacă*, căcĭ înzădarŭ o vomŭ numi austro-ungară, nu vorŭ puté înainta la rangulŭ de oficerŭ nicĭ Napoleonŭ, nicĭ Wellington, nicĭ Bem, nicĭ chiar Alesandru celŭ Mare, până nu vorŭ învĕța limba nemțéscă.

„Germanisarea miliției de multŭ n'a pășitŭ pe scenă cu atâta brutalitate, ca acum prin ordinațiunea cea mai nouă a ministrului comunŭ de rĕsboiu Bauer, publicată în „Militär Zeitung“....

Ordinațiunea lovesce dea dreptulŭ în voluntarii de unŭ anŭ, vrêndŭ, prin ea, sĕ le îngreuneze câștigarea sabiei de oficerŭ, la care de altmintrelea aspiréză numai fiind că suntŭ silițĭ. Pe calea acésta cugetă Bauer a înmulți în armata comună numĕrulŭ Maghiarilorŭ?“ „Astfelŭ întimpină elŭ sacrificiile nemărginite ale națiunei maghiare, că face imposibilă înaintarea fiilorŭ ei?...“

E evidentŭ, că domnii aceștia, vorbindŭ de cei dela ministeriulŭ de rĕsboiu, n'au învĕțatŭ nimicŭ la Sadova și Blumenau. Domnii aceștia ne lingușescŭ când ne atingŭ și ne dau cu piciorulŭ, îndată ce șĭ-au ajunsŭ scopulŭ.

„Gândescŭ că Ungaria într'o bună diminéță nu le-o va re-întórce? Ei ne ținŭ pe noi destulŭ de hăbĕucĭ ca sĕ dămŭ pe mâna lorŭ miliónele nóstre și sângele nostru și sĕ suferimŭ în tăcere

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Poesii poporale,

culese de *Iuliu Moldovanŭ.*

Jălui-m'așŭ jăluì
Jălui-m'așŭ nu am cui,
M'aș jălui codrului:
Codru-i verde, nu mĕ crede
Maica-i peste apa verde
Nicĭ-odată nu mĕ vede.
M'așu jălui pădurei:
Și ea-i jalnică ca mine
Că-i pică frunḑa de sine.
M'așŭ jălui drumului:
Drumulŭ încă-i supĕratŭ
Că-l de mulțĭ voinicĭ călcatŭ
Dela noi și din altŭ satŭ,
Și cu lacrimĭ picuratŭ

*

Turturica-i turturea
Turbură apa șĭ-o bea
Și se duce unde vrea,
Déră eu, sĕrac de eu,
Nicĭ o turburŭ, nicĭ o béu
Nicĭ nu mĕ ducŭ unde vréu

*

Pân' am trăitŭ cu codru
Fost'am roșu ca focu,
Dér de când trăescŭ cu țéra
Gălbenit'am ca și céra,
Lăsa-voiu țéra în pară
Și m'oiu duca la codru iéră,

Frunḑă verde de pelinŭ
Hai mândruță sĕ bemŭ vinŭ
De ai gândŭ sĕ ne iubimŭ,
Dér de-ai gândŭ sĕ ne lăsămŭ
Haida vinarsŭ se mai bemŭ.
— Bade, bădișorulŭ meu
De-omŭ bea orĭ vinarsŭ orĭ vinŭ
Nu potemŭ sĕ ne iubimŭ:
Ne-amŭ iubi și nĭ-e pĕcatŭ,
Ne-amŭ lăsa și nĭ-e bănatŭ,
Ómenii ne vorovescŭ,
Părintii nu ne voescŭ.

*

Dă-mĕ maică, de me-i da,
După celŭ cu cetera;
Elŭ ḑice, io-oiu juca
Când n'omŭ avé ce mânca.

*

Gura cea de jidovancă
E ca carnea cea de vacă:
De ce-o frigĭ, de ce-i mai sacă;
Dér gurița de Română
E ca carnea de găină:
De ce-o frigĭ, de ce-i mai bună.

*

Asta-i fata cea de-apoi
Care dă sare la boi
Și la feciorĭ buze moi;
Asta-i fata cea de-atuncĭ
Care dă sare la juncĭ
Și la feciorĭ buze dulcĭ.

*

Asta fată'mĭ place mie
Că-i cu locŭ și cu moșie;
Locu-i bunŭ moșia'mĭ place
Dér cu hîda ce m'oiu face?
Locu-'i bunŭ și roditorŭ
Dér urîtu-i stătătorŭ.

*

Mătrăgună din făgete
Culesu-te-au dóuĕ fete
Sĕ te deie la feciorĭ
Sĕ le jóce 'n sĕrbătorĭ

*

Rumenélă din potică
Face pe lelea voinică
Și pe badea de nimică.

*

Când, măicuță, m'ai făcutŭ
Ție bine țĭ-a părutŭ
C'ai gânditŭ că facĭ feciorŭ
Sĕ-țĭ scotă plugulŭ din ocolŭ
Sĕ-țĭ arŭ ție de ogorŭ.
Décă mĭ-ai vĕḑutŭ că 'sŭ fétă
Te-ai aflatŭ tare 'nșelată....

*

Urîtu-mĭ-am ḑilele
Ca și robulŭ fierele,
Urîtu-mĭ-am viéța
Ca și robulŭ temnița.

Cununiă.

I.

Intr'unŭ anŭ pe seceratŭ
Mare brumă a picatŭ.
N'a picatŭ de vreme tare
Cĭ-a picatŭ de supĕrare,
Că vré unŭ craiu sĕ se 'nsóre
Sĕ iée pe sora sa;
Dér soru-sa nu voia,
Pân' șĭ-o face scară mare
S'ajungă până la sóre
Sĕ-'lŭ cheme de nănașŭ mare
Pe lună s'o cheme nună......
Crăiuțu din graiu grăia:
Eșĭ tu sóre din chilie
Și hai blemŭ la cununie.
Sórele din graiu grăia:
Ba eu frate n'oiu eși
Pănă-i face drumŭ bătutŭ
Drumŭ bătutŭ peste Abrudŭ,
Podŭ de-aramă preste vamă....
Crăiuțu din graiu grăia:
Eșĭ tu sóre din chilie
Și hai blemŭ la cununie...

II.

Popa prinde-a cununa
Icónele-a trĕmura,
Maica sfântă 'ncepe-a plânge,
Dér nu plângea cum se plânge
Ci vĕrsa lacrĕmĭ cu sânge:
Și 'ncepea așa sĕ strige;
„Gătĭ popă de cununatŭ
„Că facĭ prea mare pĕcatŭ,
„Că cununĭ soră cu frate
„Când suntŭ strĕine bugăte.“

când vedemŭ că înaltă pe alţii, străinĭ de sêmţirile, cugetele şi limba nóstră?

„Tóte acestea potŭ merge câne căresce pe timpulŭ manevrelorŭ şia esercițiilorŭ. Cum vorŭ merge însĕ lucrurile atuncĭ când nu vomŭ mai face marşurĭ în glumă, ci seriosŭ? O scie şi celŭ mai de rêndŭ laicŭ, că sórtea rĕsbóielorŭ depinde dela calitatea corpului oficerescŭ. Ce va face atuncĭ oficerulŭ acela, care scie nemţesce fiindcă e némţŭ, dér nu se póte înţelege nicĭ pe sine şi cu atâtŭ mai puţinŭ a se alipi de feciorulŭ ostaşŭ maghiarŭ? Prin ce va face sĕ-'i crescă curagiulŭ în luptă, sĕ-i câştige încrederea, sĕ-i aprindă sufletulŭ spre vitejiă?

„Pentru a dobêndi acésta nu este de ajunsŭ nicĭ limba germană, nicĭ disciplina. Singura ideă a naţionalităţii mai póte conduce astădĭ pe-o armată, la învingere. O spunemŭ francŭ şi fără reservă, că stégurile nóstre nu vorŭ fi încoronate de învingere până atuncĭ, *până când armata nóstră nu va fi naţională*, până când limba ei de comandă nu va fi maghiară, până când drapelulŭ ei nu va fi „tricolorulŭ"; nu vomŭ câştiga învingere până când oficerii armatei vorŭ fi streinĭ.

„Ordinaţiunea ministrului Bauer va face sĕ se scandaliseze întrégă ţéra. Cea dintâiu datorinţă a camerei deputaţilorŭ este a face sĕ se retragă acéstă vătămătóre şi dăunăciósă ordinaţiune. Şi acésta nu numai pentru că ea este germanisătóre, ci pentru că serviciulŭ militarŭ astădĭ este o carieră, dela care noi nu vrémŭ sĕ fiă eschişĭ tinerii maghiarĭ."

Procesulŭ de pressă alŭ foiei „Romänische Revue."

(Raportŭ specială alŭ „Gaz. Trans.")

Aradŭ, 1 Sept. 1888.

Acestŭ procesŭ s'a pertractatŭ la 30 Augustŭ a. c. înaintea curţii cu juraţii de aicĭ în faţa unui publicŭ destinsŭ şi numĕrosŭ.

Juriulŭ a fostŭ compusŭ din 12 Ungurĭ — cu nume împestriţate nemţeşcĭ. Dintre cei 36 juraţĭ citaţĭ, 11 nu s'au înfăţoşatŭ şi cei presenţĭ s'au întregitŭ prin cetăţenĭ din auditoriu, fără sĕ se fi constatatŭ „că óre ar fi capabilĭ a fi juraţĭ orĭ nu —" punctŭ de nulitate a procedurei.

Presidentulŭ tribunalului: *Otrubay*. membri: *Steinitzer Petrovszky*. Notar: Dr. *Simon* şi dragoman: Dr. *Steinitzer*. Acusatorŭ: *Parecz György*. Apĕrătorŭ: *Coriolanŭ Brediceanu*.

După constituirea juriului, presidentulŭ deschide şedinţa. Juraţii depunŭ jurămêntulŭ, se face înterogatoriulŭ acusatului care rĕspunde în limba germană. Se cetesce actulŭ de acusare, apoi provócă presidentulŭ pe acusatŭ sĕ-şĭ facă décă voiesce declaraţiunea prealabilă.

Stefanŭ Albu: Imĭ pare rĕu că nu'mĭ este iertatŭ a'mĭ face declaraţiunea în limba maternă, adecă în cea română; dér fiindŭ articululŭ încriminatŭ scrisŭ în limba germană şi fiindŭ că ungaresce şi aşa nu m'aşŭ puté esprima în modŭ clarŭ, voiu spune pe scurtŭ ce voescŭ a vĕ spune în limba germană:

„Articolii încriminaţĭ nu i-am scrisŭ din altŭ motivŭ şi cu altă intenţiune, decâtŭ sĕ arătŭ rătăcita direcţiune a sistemului de guvernare domnitorŭ în ţéra nóstră şi prin acésta sĕ contribuescŭ la lămurirea opiniunei publice; — dér nicĭ înainte de ce am scrisŭ, nicĭ când am scrisŭ, nicĭ după ce am scrisŭ, nicĭ de presentŭ, nu simţescŭ „ură" contra naţiunei maghiare."

După acéstă declaraţiune se citescŭ articulii în limba germană (punctŭ de nulitate, deórece juraţii ungurĭ nu înţelegŭ articulii cetiţĭ numai nemţesce). In urmă presidentulŭ dă cuvêntulŭ acusatorului.

Parecz Gyula: „Romänische Revue" e unŭ ḑiarŭ susţinutŭ de *ultraişti românĭ* cu scopŭ de a servi ca magazinŭ pentru tóte înjuriile ridicate în contra naţiunei maghiare spre informarea rea a străinătăţii.

Acusatulŭ Stefanŭ Albu e unulŭ dintre cei mai micĭ apostolĭ ai inimicilorŭ încarnaţĭ ai statului maghiarŭ, dér ce credeţĭ, ce felŭ de omŭ e dênsulŭ? E destulŭ că vĕ spunŭ cumcă a studiatŭ în preparandia de statŭ în Deva, şi aşa în locŭ de mulţămită şi recunoscinţă cătră naţiunea maghiară, a cărei binefacerĭ le-a gustatŭ, étă acum agitéză în contra statului, a instituţiunilorŭ, în contra ideii de statŭ maghiarŭ citézà din articolii incriminaţĭ, apoi urméză:

Vedeţĭ că totŭ ce Ungurului îi e sântŭ, pentru acestŭ felŭ de ómenĭ ca *Stefanŭ Albu* e nedreptate, asuprire şi abusŭ. „Nedreptate, că Românii séu naţionalităţile suntŭ asuprite şi scóse cu puterea de pe tóte terenele constituţionale" cum ḑice scriitorulŭ articulelorŭ. Nu e adevĕratŭ însĕ că în patria acésta Ungurii au mai multe drepturĭ, că suntŭ protejaţĭ, pre când naţionalităţilorŭ li s'ar răpi cele mai nobile drepturĭ. Dreptŭ aceea numai ura şi nepatriotismulŭ au putatŭ dicta aceste neadevĕrurĭ şi D-v. d-lorŭ juraţĭ sĕ fiţĭ atâtŭ de patrioţĭ şi sĕ declaraţĭ pe *Stefanŭ Albu* de culpabilŭ pentru aţiţarea contra naţiunei maghiare şi pentru care delictŭ ridicŭ acusă în contra D-sale.

Cuvêntarea apĕrătorului Coriolanŭ Brediceanu:

N'am păşitŭ în acéstă sală cu cugetulŭ, ca prin puterea oratoriei sĕ vĕ cuceresŭ sêmţĕmintele D-vóstre, d-lorŭ juraţĭ. Laurii oratoriei sunt meniţĭ pentru alţii, mai vrednicĭ decâtŭ mine. Eu mĕ mulţămescŭ décă, basatŭ pe dreptate, cătându dreptatea, voi afla dreptate. Şi cumcă voi afla dreptate, am cea mai puternică garanţă în liberalismulŭ depusŭ în legile patriei nóstre, referitóre la libertatea presei şi a cuvêntului.

Legea de pressă din 1848 şi dispoşiţiunile codicelui penalŭ, carĭ se estindŭ asupra productelorŭ de pressă, în adevĕrŭ, suntŭ atâtŭ de liberale, încâtŭ se întrece cu tóte legile de pressă din statele europene constituţionale, ba unele dispoşiţiunĭ ale legei de pressă din patria nóstră diferŭ de legile altorŭ state civilisate în favórea cuvêntului liberŭ şi libera esprimare a gândurilorŭ şi tocmai din acestŭ motivŭ sperŭ, că aplicându-se legea la articulii încriminaţĭ şi la cele cuprinse întrênsele, nu se va primi propunerea d-lui acusatorŭ publicŭ.

Nu mĕ voi estinde asupra tendinţei jurnalului periodicŭ „Romänische Revue" apostrofată de d-lŭ procurorŭ în modŭ pecătŭ de vehementŭ, pe atâtŭ de nedreptŭ; nu o facŭ, pentru că nu am autorisaţiunea de a apĕra o redacţiune, care nu este acusată şi a cărei representantŭ nu sunt; ci mĕ voi restrînge purŭ şi simplu la articulii încriminaţĭ şi la clientulŭ meu.

D-lŭ procurorŭ aflà în articulii încriminaţĭ delictulŭ cuprinsŭ în §. 172 al. 2: „aţiţare în contra naţionalităţilorŭ", va sĕ ḑică aflà de constatatŭ, că scriitorulŭ articulelorŭ „a aţiţatŭ pe Românĭ în contra naţiunei maghiare." — Conceptulŭ aţiţărei îlŭ determină legea positivă (în §. 171) în înţelesulŭ cumcă aţiţarea se cuprinde „în *directa provocare la ură* contra unei naţionalităţĭ" prin adunărĭ, foi etc.

Cumcă acusarea rĕdicată e cu desevêrşire neîntemeiată, arată tocmai cuprinsulŭ articulilorŭ încriminaţĭ, căcĭ în aceştia *nicĭ vorbă nu este de naţiunea maghiară*, nu'i *vorbă de ură* şi nicĭ de vre-o *provocare directă cătră Românĭ ca sĕ urască naţiunea maghiară*.

Acusatulŭ singurŭ aci în faţa tuturora a declaratŭ, că nu sêmte şi nicĭ nu a simţitŭ ură în contra naţiunei maghiare; éră în articulii încriminaţĭ elŭ înculpézà fórte apriatŭ guvernulŭ şi sistemulŭ de guvernare ca isvorulŭ gravaminelorŭ. Şi décă autorulŭ însuşĭ numesce în critica sa guvernulŭ şi sistemulŭ de guvernare domnitorŭ ca factorŭ alŭ relelorŭ, cu carĭ naţionalităţile suntŭ asuprite — atuncĭ nimenĭ nicĭ chiar d-lŭ procurorŭ n'are dreptulŭ d'a identifica, d'a înlocui „guvernulŭ" şi sistemulŭ sĕu de guvernare" cu naţiunea maghiară. — Naţiunea maghiară n'a pututŭ şi nicĭ nu póte causa vĕtămările şi gravaminele cuprinse în articulii încriminaţĭ.

(Va urma).

SCIRILE ḐILEI.

Apelulŭ baronului George Banffy în afacerea rĕscumpărărei regalielorŭ, a produsŭ mare consternare în şirurile mamelucilorŭ. Contele Béla Banffy se plânge în „Kolozsvar" asupra lipsei de tactŭ a tizului sĕu George Banffy, ér contele Aurel Bethlen ia în apĕrare guvernulŭ, în modŭ înfocatŭ, contra acusaţiunilorŭ ce 'i se facŭ. Elŭ ḑice între altele, „ceea ce privesce imputarea capitală, că am fi mamelucĭ, s'ar puté multe scrie despre acésta; dér acum observŭ numai, că mai bine preferŭ a fi unŭ mamelucŭ maghiarŭ, decâtŭ a împărtăşi vederile de faţă ale conlocuitorilorŭ mei Valachĭ şi Sasĭ" — Va sĕ ḑică mamelucĭ ca orĭ ce preţŭ. Ş'apoi sĕ nu se bucure guvernulŭ şi sĕ nu se simţă încuragiatŭ în fatalele sale pornirĭ?

*
* *

„Fóia bis. şi scol." din Blaşŭ aduce scirea, că d-lŭ canonicŭ *Simeonŭ Popŭ Mateiu* s'a denumitŭ rectorŭ în seminarulŭ teologicŭ din Blaşiu; d-lŭ Dr. *Isidorŭ Marcu*, profesorŭ de teologiă, fù numitŭ prefectŭ de studie la acelŭ seminarŭ. In fine d-lŭ Dr. *Augustin Bunea*, fostŭ profesorŭ de dogmatică în seminariulŭ teologicŭ, s'a numitŭ protonotarŭ consistorialŭ şi capitularŭ, totodată şi secretarŭ metropolitanŭ.

*
* *

D-lŭ *Dr. Ioanŭ Ardeleanŭ*, fostŭ profesorŭ ordinarŭ la gimnasiulŭ românŭ din Beiuşŭ, s'a denumitŭ profesorŭ la gimnasiulŭ românŭ din Blaşiu.

*
* *

Ni se scrie din ţéra Oltului: Intr'una din Duminecile trecute am asistatŭ la sĕvêrşirea serviciului dumneḑeescŭ în comuna Vadu, a căreia biserică e una din cele mai frumóse din ţéra Oltului. In aceea ḑi pentru prima óră s'a celebratŭ în comuna Vadŭ sânta liturgiă de cătră noulŭ Vicarŭ alŭ Făgăraşului, d-lŭ *Basiliu Raţŭ*. Credincioşii au rĕmasŭ fórte încântaţĭ de modulŭ cum a slujitŭ şi mai vîrtosŭ de frumósa predică a noului Vicarŭ. — Corespondentulŭ accentuéză totodata meritulŭ d-nei Floriana I. A. Cosgaria, care a binevoitŭ a decora biserica cu diferite lucrărĭ fórte frumóse, esecutate de mâna sa dibace. Altmintrelea d-na Floriana I. A. Cosgaria a primitŭ diplomă şi dela esposiţiunea română din Sibiiu (din 1881), pentru frumósele sale lucrărĭ.

*
* *

Nĭ-se comunică, că d-na contesă *Zoe de Rosetti* din Bucurescĭ a binevoit a dărui, prin d-na presidentă Susana Andreiu Mureşianu, suma de 10 fl. v. a. pentru fondulŭ „Reuniunei vĕduvelorŭ sĕrace din Braşovŭ-Săcele.

*
* *

Din cuprinsulŭ unui anunţ unguresc, publicatŭ ḑilele acestea pe pag. a 4 a foiei nóstre, aflămŭ necesarŭ a comunica următórele cetitorilorŭ noştri: Articululŭ din lege XXIV din anulŭ 1888, privitorŭ la *darea pe bĕuturĭ spirtuóse*, intră în putere din 1 Septemvre nou a. c. Prin acéstă lege se impune tuturorŭ celorŭ ce vorŭ produce rachiu sĕu spirtŭ din 1 Septemvre încolo, o contribuţiune de 35 cr. după fiă care litru de *alcohol* produs prin ferberĭ în căldările usitate, éră *în fabricĭ* de 45 cr. după fiăcare litru de alcoholŭ (spirtŭ). După spirtulŭ sĕu rachiulŭ produsŭ până la 1 Septemvre se plătesce o dare întregitóre de 24 cr. pentru fiăcare litru de alcoholŭ. Scutiţĭ de acéstă contribuţiune suntŭ numai 10 litri de alcoholŭ pentru economĭ şi 20 litri pentru speculanţĭ cu rachiu, precum suntŭ: birtaşii, vêndĕtorii de rachiu, căfănarii, cofetarii etc. Posesorii de cantităţĭ de rachiu mai marĭ decâtŭ 10 resp. 20 litri de alcoholŭ suntŭ îndatoraţĭ a arĕta până în 3 Septemvre a. c. la staţiunea de finanţĭ, la care aparţinŭ, *în scrisŭ*, în 2 esemplare, tótă cantitatea spirtuóselorŭ lorŭ împreună cu cuprinsulŭ alcoholicŭ alŭ acestora.

*
* *

De rêndulŭ acesta *aniversarea învingerii dela Sedanŭ* a fostŭ serbată în Berlinŭ cu o pompă estraordinară. La parada militară 42,000 de ómenĭ au fostŭ înşiraţĭ pe câmpulŭ „Tempelhof", ca nicĭ odată mai înainte. In contra obiceiului de până acuma, împĕratulŭ Wilhelm II a fostŭ celŭ dintâiu, care s'a presentatŭ pe câmpulŭ de paradă, deja la 7 óre diminéţa. Elŭ a comandatŭ în persónă. Séra, la retragere cu musică, s'au întâmplatŭ escesse marĭ, aşa că a trebuitŭ se întrevină şi armata. S'au arestatŭ o mulţime de escedenţĭ.

*
* *

Statulŭ românŭ posede astăḑĭ o *reţea de căi ferate* în lungime de 2405 kilometri. In curêndŭ se va începe construirea unorŭ nouĕ linii de căi ferate, după a cărora terminare România va avé o reţea de cale ferată în lungime de 3070 kilometri.

*
* *

Căile ferate române ce ducŭ la porturĭ suntŭ *în plină activitate*; cantităţĭ însemnate de grâu din districtele Moldovei şi de prin Prahova, Buzĕu şi Brăila suntŭ în continuu espedate spre Brăila şi Galaţĭ, de unde fără multă aşteptare se încarcă şi se espedézà pentru Francia şi Englitera. Cererile din afară suntŭ însemnate şi preţurile în urcare. Vinŭ şi rachiu de prune în anulŭ acesta va fi puţinŭ în România.

Din statistica Rusiei.

In Petersburgŭ a apărutŭ nu de multŭ primulŭ volumŭ alŭ statisticei Rusiei, care este de mare însĕmnătate, nu numai pentru colosulŭ de împĕrăţiă a Ţarului, ci şi pentru alte împĕrăţii şi popóră. Statistica acésta s'a făcutŭ de cătră ministrulŭ interne rusescŭ după datele statistice din 1884—85. Estragemŭ din statistica acésta următórele:

Intrégă poporatiunea imperului rusescŭ în 1885 consta din 108,787,235 de suflete, dintre carĭ 54,063,353 bărbaţĭ ér 53,888,042 femei. In părţile singuratice ale imperiului proporţiunea se înţelege că e alta. Aşa d. es. în guvernamentulŭ Vistulei, poporaţiunea e multŭ mai désă, ér în cele 50 guvernamente europene poporaţiunea e mai rară. Aşa în Caucas numĕrulŭ locuitorilorŭ e 7,284,547; în Finnia 2,176,421; în Asia meridională 5,327,098 şi mai rară este poporaţiunea în Siberia: 4,313,689, numerŭ care faţă cu estinderea pămêntui e fórre micŭ.

Ce privesce sporirea poporaţiune, nu ne putemŭ provoca decâtŭ numai la datele referitóre la Rusia europénă pentrucă sporirea poporaţiunei în celelalte părţĭ ale imperiului e făcută pe base fórte nesigure. In anulŭ 1885 în guvernamentulŭ Vistulei totŭ la 1000 locuitorĭ se vineau 38·5 nascerĭ, 25·8 casurĭ de mórte, 7·9 căsĕtorii şi 12·7 sporire naturală, pe când în celelalte guvernamente europene la 1000 locuitorĭ se vinŭ 48·4 nascerĭ, 35·1 casurĭ de mórte, 8.4 căsĕtorii cu sporire de 13·3. După datele acestea nascerile au întrecutŭ cu 1,094,583 casurile de mórte. Intre anii 1867—1881 sporirea a fostŭ cu multŭ mai bagatelă, ca de atuncĭ încóce.

Rusia, afară de Finnia, are 1274 oraşe cu 13,756.205 locuitorĭ. Dintre oraşele aceste, afară de Petersburgŭ şi Moscva, n'au nicĭ unulŭ mai multŭ de 500,000 locuitorĭ. Varşovia şi Odessa au câte 200,000, ér celelalte tóte sub 100.000.

E interesantă statistica imigrărilorŭ şi emigrărilorŭ în părţile europene şi asiatice ale imperiului în decursulŭ celorŭ 30 anĭ din urmă, adecă dela 1856—1885.

Emigrarea supuşilorŭ rusescĭ d. e. în ţinuturile europene cresce necurmatŭ. In 1856 abia au emigratŭ 17,542, până când în 1884 numĕrulŭ lorŭ se urcă la 377,414.

In decursŭ de 30 de anĭ au emigratŭ spre apusŭ şi méḑă-ḑi cu totulŭ 6 milióne de ómenĭ, dintre carĭ numai 5 milióne s'au reîntorsŭ în patriă rĕmânêndŭ ceilalţĭ în pămêntŭ streinŭ. Faţă de emigrarea acésta în ţinuturile asiatice spre rĕsăritŭ şi méḑă-ḑi, numĕrulŭ emigranţilorŭ în proporţiă e mai micŭ. Aşa în 1856 abia 11,223 de supuşĭ rusescĭ şi-au părăsitŭ ţéra, ér în 1885 numai 5092.

După o altă statistică scimŭ, că în 1880 în Germania locuiau 57,385 Ruşĭ, în Austro-Ungaria 11,654, în Francia 10,935, în Anglia 14,468, ér în America 84,279, dintre carĭ 48,557 Polonĭ.

Numĕrulŭ streinilorŭ, carĭ mergŭ în Rusia, cresce din anŭ în anŭ: în 1856 numai 70,342 de streinĭ au mersŭ în Rusia, dintre carĭ 37,091 érăşĭ s'au depărtatŭ, pe când în 1885 numĕrulŭ lorŭ era de 668,377, dintre carĭ s'au depărtatŭ 545,852. Cei mai mulţĭ streinĭ, carĭ cutrieră Rusia, suntŭ Nemţĭ; aşa în anii din urmă au mersŭ în Rusia 405,342 de Nemţĭ, dintre carĭ 339,909 érăşĭ s'au depărtatŭ; în 1885 numĕrulŭ lorŭ era de 65,433. După Nemţĭ vinŭ locuitorii austro ungarĭ alŭ cărorŭ numĕrŭ însĕ e cu multŭ mai micŭ. Mai puţinĭ suntŭ Francesii şi fórte puţinĭ Anglesii.

E de însemnatŭ, că nicĭ într'o ţéră din Europa nu se dau atâtea incendiurĭ ca în Rusia. Aicĭ e lucru de tóte ḑilele a auḑi, că au arsŭ sate întregĭ. In Rusia europénă, afară de guvernamentulŭ Vistulei şi Finia, 1884 incendiile au pricinuitŭ o pagubă de 60.3 milióne ruble ér în următorulŭ anŭ (1885) paguba s'a urcatŭ la 82.6 milióne ruble.

Ce privesce industria rusécă, în 1885 numĕrulŭ fabricilorŭ şi atelierelorŭ de industrie era de 83,182. Dintre aceste 20,381 erau în guvernamentulŭ Vistulei şi 62,801 în celelalte ţinuturĭ ale Rusiei europene, afară de Finnia. In fabricile şi atelierele aceste lucrau la olaltă 139,652, respective 994,787 muncitorĭ, ér preţulŭ articulilorŭ pregătiţĭ de ei se urcă la valórea de 185 de milióne 822,214, respective 1,121.040,269 ruble.

Cele mai puţine suntŭ fabricile de bere, de carĭ nu dispune Rusia mai mult de 1870.

Sĕ aruncămŭ însĕ o scurtă privire şi asupra statisticei privitóre la învĕţămêntŭ:

In 1885 în întregŭ imperiulŭ rusescŭ numĕrulŭ şcólelorŭ de tótă categoria era de 41,498 cu 2,595,797 elevĭ de ambe sexele. Dintre şcólele acestea erau 8 universităţĭ cu 12,939 de ascultătorĭ; 561 gimnasie cu 131,332 studenţĭ; 476 şcóle de fete cu 97,431 eleve; 402 şcóle superióre de specialitate pentru băeţĭ, cu 56,242 elevĭ; 41 şcóle superióre de specialitate pentru fete cu 3430 eleve şi în fine 40,010 şcóle elementare cercetate de 1,660,443 băeţĭ şi 543,980 fetiţe. După datele aceste totŭ la 2570 locuitorĭ se vine o şcólă. Multŭ trebue decĭ sĕ mai facă Rusia pe terenulŭ şcolarŭ până va puté rivalisa cu celelalte state europene.

Ca încheiere mai adaugemŭ următórele: In anulŭ 1885 în întregŭ imperiulŭ moscovitŭ (afară de guvernamentulŭ Vistulei şi Finniei) se aflau 1169 de tipografii, 1543 librării şi 545 bibliotecĭ dintre carĭ a treia parte se află în Petersburgŭ şi Moskva.

Statistica acésta, din care noi amŭ făcutŭ numai unŭ scurtŭ estrasŭ, arată din destulŭ starea internă a Rusiei în tóte privinţele.

TURNULŬ EIFFEL

Colosulŭ esposiţiunei universale dela Parisŭ.

Cea mai esagerată şi îndrăsnéţă cugetare, născută d'o imaginaţiune esaltată, este p'aci sĕ ajungă o realitate. Turnulŭ colosalŭ alŭ Babilonului modernŭ cresce şi se înalţă pe fiă-care ḑi mai susŭ în aerŭ. Din înălţimea proiectată de trei sute metri peste o sută metri s'arădică d'asum d'asupra pămêntului; secolulŭ industriilorŭ perfecţionate va poseda anulŭ viitorŭ celŭ mai măreţŭ şi celŭ mai însemnatŭ monumentŭ prin acéstă colónă de ferŭ, ce domnulŭ H. Eiffel va presenta Parisienilorŭ şi milióanelorŭ de streinĭ, carĭ vorŭ veni la metropola de pe malulŭ Seinei spre a asista la concursulŭ pacinicŭ alŭ popórelorŭ.

Astă-ḑĭ, nouĕ lunĭ înaintea deschiderei marelui concursŭ internaţionalŭ pe têrêmulŭ industrialŭ ce se pregătesce la câmpulŭ luĭ Mars, mai lipsescŭ încă până la terminarea definitivă a turnului aprópe două sute metri, căcĭ atuncĭ turnulŭ Eiffel va domina peste tóte turnurile bisericelorŭ şi peste tóte cupolele palaturilorŭ istorice ale Parisului.

In comparaţiune cu cele sĕvêrşite până acum, aceste două sute metri de construcţiune suntŭ o adevĕrată jucăriă de copii.

Marĭ lupte a trebuitŭ sĕ susţie domnulŭ Eiffel până sĕ isbutéscă nu numai a obţiné din partea guvernului o subvenţiune d'unŭ milionŭ şi jumĕtate pentru turnulŭ sĕu, ci chiar până sĕ dobândéscă simpla permisiune d'a-lŭ construi.

Atâtŭ arhitecţii câtŭ şi învĕţaţii considerau lucrulŭ cu o utopiă, ca o ilusiune fantastică, atacând posibilitatea d'a da unei asemene construcţiunĭ cuvenita soliditate şi mergeau până a dovedi prin calculŭ, că oscilaţiunea singură a unui edificiu d'o asemene înălţime ar constitui unŭ pericolŭ permanentŭ şi ar puté produce căderea mândrului turnŭ.

Dér domnulŭ Eiffel îşĭ procurase dela membrii diferitelorŭ academii sciinţifice rĕspunsurĭ aprobătóre, prin care sĕ pronunciă în favórea proiectului, negândŭ positivŭ orĭ ce pericolŭ alŭ oscilaţiunilorŭ. Afară de acésta venéu în ajutorul proiectului sĕu petiţiunile astronomilorŭ dela mai multe oraşe din provinciă, care daclarau că din terasa superióră a turnului proiectatŭ se vorŭ puté face cele mai folositóre observaţiunĭ şi descoperirĭ, cum nu se potŭ spera dela nicĭ unŭ altŭ observatorŭ d'o înălţime mai mică.

Intreprindĕtorulŭ începŭ lucrările cu cea mai mare activitate, luă în posesiune loculŭ cedatŭ, aprópe a patra parte a întinsului „Champ de Mars" lângă malulŭ Seinei. Dér acum se iviră dificultăţĭ tehnice. Lucrările de sondagiu întêmpinară obstacole neprevĕḑute, trebuia mai multŭ timpŭ şi mai mulţĭ banĭ decâtŭ se calculase spre a aşeḑa temelia edificiului în cuvenita adêncime a pămêntului. In locŭ de trei séu patru milióne, turnulŭ va costa dela şése până la şépte milióne de francĭ şi, fiind că subvenţiunea Statului era fixată la unŭ milionŭ şi jumĕtate, trebuia ca întreprindĕtorulŭ sĕ-şĭ procure restulŭ enormelorŭ cheltuelĭ; dér d-nulŭ Eiffel fù de părere, că o reclamă atâtŭ de colosală cum este unŭ turnŭ d'o înălţime de 300 metri, ar merita sacrificiulŭ câtor-va milióne, că o parsimoniă n'ar fi aci la loculŭ sĕu. Işĭ procură dér maşinele necesare de sondagiu şi de stredelitŭ, angagiă trebuinciosulŭ numĕrŭ de lucrătorĭ şi termină în érna 1886—1887 stabilirea fundamentului edificiului.

Multŭ timpŭ însĕ publiculŭ nu vĕḑu nimicŭ estraordinarŭ; numai bărbaţĭ de specialitate, carĭ se coborau sub pămênt, erau în stare a judeca de progresulŭ operei. Altfelŭ este astăḑĭ: dela suprafaţa pămêntului se aridică braţe gigantice de ferŭ cu invederata tendinţă a se împreuna şi d'acum se potŭ prevedé liniile bolţei, care va forma întrarea triumfală a viitórei esposiţiunĭ.

Publiculŭ care alérgă la câmpulŭ lui Mars spre a se încredinţa de progresele esposiţiunei, privesce c'unŭ simţĕmêntŭ meditativŭ, amestecatŭ c'un fior misteriosŭ braţele colosale de ferŭ ale turnului. Da, c'unŭ fiorŭ misteriosŭ, căcĭ ca tóte silinţele d'a ascunde sub vĕlŭ discreţiunei adevĕrulŭ, s'a aflatŭ, că turnulŭ Eiffel a costatŭ până acum nu numai sacrificii bănescĭ, ci că în gropile în carĭ s'au aşeḑatŭ fundamentele, zacŭ şi cadavre de ómenĭ. Peste cincĭ ḑecĭ lucrătorĭ au peritŭ până acum atâtŭ prin surparea pămêntului, câtŭ şi prin dĕrîmarea eşafodagiului, séu prin căderea unorŭ obiecte. Ḑiaristica a trecutŭ cu tăcere peste aceste accidente regretabile, familiile victimelorŭ au fostŭ îndemnisate după putinţă şi cu generositate de cătră întreprindĕtorŭ, spre a se înăbuşi sgomotulŭ, dér asemenea mistere suntŭ anevoe de ascunsŭ şi unŭ comitatŭ de lucrătorĭ, cu ocasiunea cererii de adăugire a salarului, a divulgatŭ, spre a-şĭ justifica pretenţiunea, secretulŭ. De aceea, parisianulŭ vorbesce c'unŭ simţimêntŭ de fiorŭ de turnulŭ monumentalŭ alŭ d-nului Eiffel.

Convocare.

Conformŭ conclusului adunării generale premergĕtóre a despărţĕmêntului VIII alŭ Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ, ţinută în comuna Meteşŭ, subscrişii au onóre a anunţa, cumcă adunarea generală a acestui despărţĕmêntŭ se va ţiné în comuna Enegŭ, la 16 Septemvrie 1888 st. n. şi prin acésta învită pre toţĭ iubitorii de progresŭ.

Alba-Iulia, în 2 Septemvre 1888.

Tordăşianŭ. **Rubinŭ Patiţa,** membru alŭ comitetului.

Neputêndŭ mulţumi personalŭ amicilorŭ şi cunoscuţilorŭ pentru multele semne de condolinţe esprimate cu ocasiunea înmormêntării iubitului meu soţŭ, viu pe calea acésta a le aduce cea mai sinceră mulţămită.

Tot-odată rogŭ pe acei P. T. Domnĭ, carĭ nu au primitŭ înscinţărĭ de mortŭ, a scusa, deórece din eróre s'au trecutŭ cu vederea.

Braşovŭ, 23 Augustŭ 1888.

Polina N. Popŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Berlinŭ, 4 Septemvre. Foile oficióse nu au notiţă despre scirile privitóre la intenţionata revisiune a Constituţiei, fără a le desminţi apriatŭ.

Hamburg, 4 Septemvre. „General-Anzeiger" anunţă, că poliţiştĭ secreţĭ din Berlinŭ se vorŭ duce peste Hamburg în Holanda spre a observa pe generalulŭ Boulanger în timpulŭ călĕtoriei sale prin Germania.

Pisek, 4 Septemvre. Apa cresce din oră în oră mai multŭ. Moldova a esundatŭ pe o întindere mare.

Budweis, 4 Septemvre. Atâtŭ oraşulŭ, câtŭ şi gara se află de o jumĕtate metru în apă. Comunicaţiunea căilorŭ ferate e cu desĕvêrşire întreruptă.

DIVERSE.

Comóra din Starogorodko. Nu e fabulă, nicĭ visŭ. Ţĕranulŭ Levoşco, din satulŭ Starogorodko, posesorulŭ unui documentŭ vechiu care semnaléză unŭ tesaurŭ în ruinile castelului prinţilorŭ Ostierski, a găsitŭ în sfîrşitŭ, după ḑece anĭ de căutărĭ, bolta fericită în care se aflau douĕspreḑece butoiaşe pline rase cu strălucitóre monete de aurŭ, care au dormitŭ două vécurĭ în ruine. Levoşco, om cu frica luĭ D-ḑeu, a datŭ fuga la Petersburg cu câteva monete de acestea, şi de acolo a plecatŭ înapoi însoţitŭ de delegaţii guvernului rusescŭ, carĭ, împreună cu guvernorulŭ din Carnigof, au sĕ scótă comóra, care se arată aprocsimativŭ a fi de 17, orĭ 18 milióne ruble representândŭ suma fabulósă de 70 milióne. După legea rusécă, Levoşco are dreptŭ la a treia parte a valorii comorii, dér sĕ crede că se va mulţumi şi cu mai puţinŭ, fiindŭ că ruinile castelului aparţinŭ corónei.

Limbagiulŭ timbrelorŭ de poştă. Unŭ ḑiarŭ nemţescŭ dă următorulŭ limbagiu alŭ timbrelorŭ de poştă: Lipirea unui timbru pe unŭ plicŭ are pentru damele din Berlinŭ o semnificare auxiliară. — De ordinarŭ, unghiulŭ de susŭ, din partea dreaptă, semnifică, când timbrulŭ este pusŭ dreptŭ şi cu capulŭ în susŭ: *Dorescŭ prieteşugulŭ dumitale*; în latŭ: *Mĕ iubescĭ?* cu capulŭ în josŭ: *Sĕ nu'mĭ mai scrii*; aplecatŭ: *Scrie'mĭ numai decâtŭ.* Când timbrulŭ este pusŭ la unghiulŭ de josŭ, în partea dréptă, însemnéză, fiindŭ lipitŭ regulatŭ: *Iubirea ta mĕ încântă*; la unghiulŭ stângŭ superiorŭ, cu capulŭ în susŭ: *Tu iubesce*; în latŭ: *Mĭ-am datŭ inima altuia*; cu cu capulŭ în josŭ: *Ce mai facĭ, dragă?* la unghiulŭ inferiorŭ stângŭ, cu capulŭ în susŭ:. *Credinţa ta va fi rĕsplătită*; orisontalŭ: *Sĕ nu mĕ părăsescĭ în durerea mea*; cu capulŭ în josŭ: *Eştĭ triumfătorŭ.* Când timbrulŭ este în liniă cu numele destinatórei, semnifică, fiindŭ lipitŭ regulatŭ, dreptŭ,: *Primesce amorulŭ meu*; In latŭ: *Ardŭ de dorinţa d'a te vedé*; cu capulŭ în josŭ: *Nu sunt liberă.*

NECROLOGŬ.

Cu inima frântă de durere aducem la cunoscinţa rudenielorŭ şi amicilorŭ, că tînĕra preotésă **Maria Bighianu** născ. **Florianu**, după unŭ morbŭ greu şi îndelungatŭ şi-a datŭ nobilulŭ sufletŭ în mânile Creatorelui la 24 Aug. n. c. în etate de 18 anĭ, şi abia unŭ anŭ şi jum. după fericita sa căsĕtoriă. Rĕmăşiţele pămêntescĭ ale scumpei rĕposate s'au astrucatŭ în cimiteriulŭ gr. cat. din locŭ Dumineca în 26 Aug. n. c.

O deplânge *Alexandru Bighianŭ*, parochŭ g. cat. în Berchieşŭ şi adm. paroch. în Tothaza-Aothaza, ca soţŭ, *Tulu Hostilŭ Bighianu*, ca fiu. *Aneta Florianu* ca mamă bună. *Ioanŭ Florianu*, parochŭ ca unchiu şi tată spiritual. *Maria Bighianu* ca sócră. *Maria Crişianu* ca cumnată. *Susana Florianu* ca mamă maşteră. *Ioanŭ Elecheşiu*, doctorandŭ în medicină şi *Marius Elecheşŭ*, agronomŭ absolutŭ, ca verĭ.

Bercheşiu, 24 Aug. 1888.

Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 4 Septemvre st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	9.40	Vênd.	9.42
Argintŭ românescŭ .	„	9.33	„	9.35
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.71	„	9.72
Lire turcescĭ . . .	„	11.—	„	11.05
Imperialĭ	„	10.—	„	10.05
Galbinĭ	„	5.72	„	5.76
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	122.—	„	122.50
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 3 Septemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	101.85
Renta de hârtiă 5%	91.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare . .	148.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . . .	98.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	114.50
Bonurĭ rurale ungare	104.75
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.75
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ . . .	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.40
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	100.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	129.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	125.75
Renta de hârtiă austriacă	82.95
Renta de argintŭ austriacă	83.—
Renta de aurŭ austriacă	111.80
Losurĭ din 1860	139.75
Acţiunile băncei austro-ungare . . .	874.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. .	306.75
Acţiunile băncei de creditŭ austr . .	318.90
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.84
Napoleon-d'orĭ	9.72½
Mărcĭ 100 împ. germane	59.97½
Londra 10 Livres sterlinge	122.90

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Sz. 3373—1888. 141
tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. jbiroság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Gál Tomás népfelkelési századosnakképviselve Dr. Kábdebó Ferencz kir. közjegyző által, nevezett önkéntes árverési kérése következtében, a brassoi kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbiróság) területén lévö Vajda-Telekire esö községeben fekvö, a V. T. réesei 80 sz. tjkben A † 1 rend: 161, 162, 163 helyr. sz. ingatlanokra 2000 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban, az 1888 évi September hó 27-én délelött 10 órakor ezen kir. jarasbiróság mint telekkönyvi hatoságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 200 frtot készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-us értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséröl kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Egyszers mint az árverés fogano tásitásával Dr. Kadbdebó Ferencz fogarasi kir. közjegyzö biratig meg.

Kelt Fogarason 1888 évi Augustus hó 28 napján.

A kir. jbiroság mint telekkönyvi hatóság.

Nagy Lázár s. k.
kir. aljárásbiro.

Szám 1354—1888.
tanf.

Hirdetés.

A *nagyrebrai* román tannyelvü községi elemi népiskolánál 300 frt. évi fizetéssel s lak-és kertilletménynyel, illetve ennek természetben való kiszolgáltatása helyett 100 frt. illetménynyel egybekötött javadalmazással rendszeresitett rendes tanitói állomásra ezennel pályazatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy a tanképesitésre,—magyar nyelvben való jártosságra, eddigi alkalmaztatásra vonatkozó okmánynyal, valamint orvosi és erkölcsi bizonyitványnyal fölszerelt s 50 kros bélyeggel ellártott sajátkezüleg románul és magyarul irt folyamodványukat az illető vármegyei kir. tanfelügyelö utján folyó *1888 évi szeptember 20 napjáig* hozzám adják be.

Besztercze 1888 augusztus 28.

Havas Gyula,
Besztercze-Naszódvármegye kir. tanfelügyelöj.e

133,3—3

No. 250—1888. 140,3—1

CONCURSŬ.

Devenindŭ vacante următórele stipendii, şi anume:

A. 1. Unŭ stipendiu de 60 fl. pe anŭ din fundaţiunea **„Marinovici"**, pentru studenţĭ de gimnasiu.

2. Unŭ stipendiu de 60 fl. pe anŭ din fundaţiunea **„Gallianā"**, pentru studenţĭ de gimnasiu.

Mai departe fiindŭ vacante:

B. 3. Unŭ ajutoriu de 20 fl. pe anŭ din fundaţiunea **„Tofaleană"**, pentru tinerĭ descendenţĭ din vre-o familiă de ale fostei comune *„Tofalĕu"*, carĭ ar voi sĕ învеţe vre-o meserie óre-care.

4. 4 ajutóre a 25 fl. pe anŭ, menite pentru tinerĭ românĭ, carĭ voiescŭ a învĕţa vre-o meserie, dér mai cu sémă: rotăria, lemnăria (bĕrdăşia), făurăria, mĕsĕria (têmplăria), cismăria, pălărieria, cŭrelăria, şelăria, maşinăria agricolă.

Prin acésta se escrie concursŭ.

Cererile au a se înainta *comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ în Sibiiu până la 30 Septemvre st. n. 1888.*

Cererile întrate mai târdiu nu se vorŭ considera.

Aspiranţii la vre-unulŭ din stipendiile amintite sub A. 1—2, au sĕ acludă la suplicele lorŭ:

a) Carte de botezŭ în originalŭ séu în copie legalisată.
b) Testimoniu scolasticŭ de pe semestrulŭ alŭ II-lea alŭ anului scolarŭ premergĕtorŭ.
c) Atestatŭ de frecuentare dela direcţiunea institutului, în care cercetéză scóla de presentŭ.
d) Atestatŭ de paupertate séu de orfanŭ, décă concurentulŭ e orfanŭ.

Conformŭ literilorŭ fundaţionale la obţinerea stipendiului de sub 2., din fundaţiunea „Gallianā", *ceteris paribus* va avé preferinţă acela dintre concurenţĭ, carele va dovedi că se trage din familia fundatorelui, şi anume din familia *„Popŭ şi Antonŭ"*.

Suplicanţii la vre-unulŭ din ajutórele amintite sub B. 3—4 au sĕ presente următórele documente:

a) Atestatŭ de botezŭ în originalŭ séu în copiă legalisată.
b) Testimoniu scolasticŭ de celŭ puţinŭ 4 clase elementare.
c) Contractulŭ încheiatŭ cu măestrulŭ, conformŭ §-lui 61 alŭ legei industriale (art. de lege XVII din 1884), în originalŭ séu în copiă legalisată, şi o adeverinţă dela măestru despre succesulŭ cu care lucră.
d) Atestatŭ de moralitate dela autoritatea competentă locală.
e) Adeverinţă dela părinţĭ séu tutorĭ, că suntŭ decişĭ a lăsa pe fiii séu pupilii lorŭ la învĕţătură până se vorŭ perfecţiona pe deplinŭ.

Din şedinţa comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ, ţinută la Sibiiu în 21 Augustŭ 1888.

G. Bariţiu, preşedinte.   **Dr. Ioanŭ Crişianŭ,** secretariu II alŭ Assoc.

Tipografia A. MUREŞIANU Braşovŭ.